

Overdenking
gehouden door Cristina Pumplun
in de cantatedienst op 26 december, tweede kerstdag, 2025
bij de Bachcantate BWV 28
en het zesde deel van het Weihnachtsoratorium

Het verhaal gaat dat de herders na hun bezoek aan het nieuwgeboren kind God lovend en prijzend er vandaan waren gekomen. *Wij danken u, God! Wij danken u en verkondigen uw wonderen!* Iets dergelijks - misschien iets minder poëtisch - moeten ze geroepen hebben na wat ze was overkomen in die nacht op het werk. Volstrekt absurd was het geweest, verwarrend, idioot. Maar op een bepaalde manier ook vredevol, alsof je je opgetild voelde. En dat in een tijd dat er niks meer te verwachten was en dat zij ook niks te vertellen hadden: zij, nachtarbeiders, randfiguren.

Het duurde even, maar pas veel later realiseerden ze zich hoe raar dat eigenlijk was, dat uitgerekend zij het als allereerste wisten: van die vredebrenger. Dat die er was. En vooral dat dat in hun bubbel was gebeurd. Dat die man, die radicale verandering zou brengen niet weer zo'n hoge heer was, zo iemand die konkelt met andere hoge heren, maar - ja, heel raar...., je moet het hebben meegemaakt eigenlijk - wat zo'n klein kindje - want dat bleek het te zijn - nou uit kan halen. Weerloze kwetsbaarheid: daar kom je er toch niet mee? En vrede, vooruit, maar voor de zekerheid wel tot de tanden toe bewapend. Nee, je moet het hebben meegemaakt om het te snappen.

Het is opmerkelijk dat twee delen in de cantate, die we net hoorden dezelfde tekst hebben: eerst gezongen door de tenor, later door de alt. Het is een halleluja-gezing over de macht en de kracht van de Allerhoogste. Heel goed: God dan toch als almachtige krachtpatser! Maar daarna blijkt dat Gods kracht iets anders is dan wat wij met 'krachtdadig optreden' associëren. Zijn kracht blijkt te bestaan uit: troost, trouw, gerechtigheid, liefde, barmhartigheid en vrede. Bij God kunnen macht en kracht blijkbaar schuilgaan in het uiterst kwetsbare.

Dat ervaren niet alleen de herders, maar ook een stel wijze mannen, die iets hebben zien dagen wat op een omwenteling, een nieuw begin zou kunnen duiden. Ze vinden het intrigerend en gaan op onderzoek uit en natuurlijk koersen ze in eerste instantie daarop af waar de macht zetelt, waar mannen te vinden zijn, die de wereld naar hun hand zetten. Maar het loopt allemaal niet naar verwachting. Als ze eenmaal oog in oog te staan met wie ze zoeken, moeten ze door de knieën: bukken! Voor een klein kind.

Size does not matter. Weinig blijkt heel veel te zijn en veel en duur niet per se veel waard. Gerechtigheid gebeurt wanneer en waar je het niet verwacht en liefde is niet maakbaar, niet manipuleerbaar, maar is daar, waar de ene mens de ander in de ogen kijkt. "Alles van waarde is weerloos", schreef de dichter Lucebert in een bekend gedicht. In Charlie Mackesy's boek *De jongen, de mol, de vos en het paard* zegt het paard tegen de jongen: "Als de grote dingen uit het lood geslagen zijn, kijk dan naar wat heel dichtbij is: vlak voor je ogen." En Bach laat zostraks het koor zingen:
"Als de trotse vijanden snauwen,
geef dan, dat wij in vast vertrouwen
ons richten op Uw hulp en macht."

En dat is per definitie de macht van de liefde!

Amen